

NASCHRIFT. — Gelet op de steeds groter wordende moeilijkheden die aan de wetenschappelijke informatie worden gesteld, zijn de stellers van het bovenstaande overzicht zo vrij de lezers dringend om toezending te verzoeken van alle bijdragen over plaats- en persoonsnamenstudie, niet het minst van die welke in plaatselijke of geweestelijke tijdschriften, in dag- en weekbladen, enz. mochten verschijnen.

Adres : Prof. dr H. J. VAN DE WIJER, directeur van het Instituut voor Naamkunde, E. van Evenstraat 10^{IV}, Leuven.

De Persoonsnamenstudie in 1948

door K. ROELANDTS,
Geassocieerde van het N. F. W. O.

De persoonsnamen zijn in veel mindere mate dan het toponymisch materiaal gebonden aan plaats of tijd, hoewel de naamgeving van elk land of volk en van elke generatie ook haar eigen kenmerken heeft.

Daarom en vooral om reden van de geringere productie op dit gebied, worden in het eerste (genummerd) gedeelte van dit overzicht de anthroponymische bijdragen betreffende Vlaanderen, Nederland (1), Friesland en Zuid-Afrika samen behandeld. Hierna worden dan, evenals de vorige jaren, de studiën over de andere taalgebieden in de mate van het mogelijke overzien.

Onder de belangrijkste publicaties, die gedurende het afgelopen jaar verschenen zijn, dienen inzonderheid vermeld te worden : de voortreffelijke uitgave van het Gentse „Fragment” door M. GYSSELING en A. C. F. KOCH (nr 4) ; een zakelijke (voorlopige) mededeling, insgelijks van de hand van Dr GYSSELING, over ingueonismen in Vlaanderen en Noord-Frankrijk (nr 3) ; het belangwekkend onderzoek van specifiek Friese namentypen door prof. K. FOKKEMA (nr 2).

(1) Wij danken Dr P. J. MEERTENS voor de bereidwillig medegedeelde inlichtingen over de anthroponymische publicaties in Nederland.

Met betrekking tot de anthroponymische bedrijvigheid in het buitenland moge vervolgens de aandacht gevestigd worden op de zeer gedocumenteerde studie van H. L. MENCKEN over de persoonsnamen in de Verenigde Staten van Amerika (blz. 380); het uitstekend handboek over de Skandinavische persoonsnamen uit de Middeleeuwen, uitgegeven onder de leiding van prof. A. JANZÉN (blz. 384) en het groot anthroponymisch woordenboek van Denemarken, door KNUDSEN, KRISTENSEN en HORNBY (blz. 385).

Voorts werden enkele belangrijke aspecten van de naamgeving in de Oudheid onderzocht, nl. het probleem van de Indogermaanse persoonsnamen, door E. PULGRAM (blz. 386), en de oorsprong van het Latijns namensysteem door G. BONFANTE (blz. 386).

* * *

1. DRAYE, H. — Les études onomastiques en Flandre pendant les années 1939-1946. *Onomastica* II (1948), 259-84.

Overzicht van de anthroponymische studiën op blz. 279-84.

2. FOKKEMA, K. — Een en ander over Friese achternamen. *Med. Ver. Naamkunde* XXIV (1948), 45-59.

Tekst van een lezing, gehouden in de sectie voor Germanistiek op het XXe Ndl. Phil. Congres [Leiden 1948], vgl. *Hand.*, 75-76.

Behandelt het probleem van de vaste fn., geeft statistieken van verschillende vormen van specifiek Fri. fn. en onderzoekt de oorsprong van deze vormen: -a is oorspr. gen. plur. (behalve vóór *soen*; -inga (verschillende functies) eveneens gen. plur.; Oostfri. -ena zwakke gen. plur.; (inz. Westerland. Fri.) -ma kan dissimilatie zijn uit -inga, of ontstaan zijn naar de gen. van pln. op -um; -stra < -setera is een afleiding op -warja- van Ofri. *sête* „woonplaats”, of een afleiding op -er van ww. *sitta*.

3. GYSSELING, M. — Ingueonismen in de vroege topo-

en anthroponymie van Vlaanderen en Noord-Frankrijk. *Hand. XXe Ndl. Phil. Congres* [Leiden 1948], 72-75.

Zie *Bibl. Pln.* 1948, nr 14.

4. GYSSELING, M.-KOCH, A. C. F. — Het „Fragment” van het tiende-eeuwse Liber Traditionum van de Sint-Pietersabdij te Gent. *Com. roy. hist., Bull.* CXIII (1948), 253-312.

Zie *Bibl. Pln.* 1948, nr 30.

Het buitengewoon belangrijk anthroponymisch (en toponymisch) materiaal, voorkomend in dit „Fragment”, werd in een alfabetisch register samengebracht, op blz. 300-10.

5. HALLEMA, A. — Bijnamen of het alias als persoons- en naamsonderscheiding (Nederl. Namenkunde). *Naarden*, 1946.

— Humor en satyre in Friesche en Noordbrabantse persoons- en bijnamen (Nederl. Namenkunde). *Naarden*, 1946.

— Scheld-, schimp- en spotnamen voorheen en thans (Nederl. Namenkunde). *Naarden*, 1946.

Rec. GRAFT, C. C. VAN DE. *Ts. v. Gesch.* LX (1947), 417-18.

6. LINDEMANS, J. — Brabantse persoonsnamen in de XIIIe en de XIVe eeuw. Zie *Bibl. Psn.* 1947, nr 5.

Rec. CLABOTS, A. *Ons Heem* IV (1948/49), 135-36.

WEIJNEN, A. *Museum* LIII (1948), 214-15.

7. — Van meiseniersbloed. *E. S.-Br.* XXXI (1948), 369-84.

Vervolg van de in *Bibl. Psn.* 1947, nr 8 vermelde lijst, gaande van *Van der Elst* tot *Van Ham(me)*.

8. MAN, L. DE — De bijstelling met „dictus” en het probleem van de vaste familienaam. *Med. Ver. Naamkunde* XXIV (1948), 25-32.

Aan de hand van talrijke Leuvense vbb. wordt onderzocht

wanneer een bijstelling werkelijk als tweede naam te beschouwen is en welke waarde in dit verband dient gehecht te worden aan de uitdrukkingen *dictus* (te Leuven sedert 2^e helft XIIIe e.), *die men heet, gezegd, geheten, alias* (inz. XVIe e.).

9. MEERTENS, P. J. — Zeeuwse familienamen. Zie *Bibl. Psn.* 1947, nr 13.

Rec. LINDEMANS, J. *Louv. Bijdr. Bijblad XXXVIII* (1948), 14-15.

10. MELJERS, J. A. - LUTINGH, J. C. — Onze voornamen. Traditie, betekenis, vorm, herkomst, benevens een uitgebreid namenregister. *Amsterdam*, 1948.

Rec. T., F. *Boekengids XXVII* (1949), 299.

De alfabetische naamlijst (blz. 71-328) werd in de loop van een veeljarige werkzaamheid bij de burgerlijke stand samengesteld door L., referendaris ter gemeente-secretarie van Haarlem, en bevat, naast de in Nederland gebruikelijke naamvorm(en), eventueel de corresponderende heiligennaam met kalenderdatum; vervolgens worden vaak de betekenis (eenvoudige vertaling!) en de varianten in verschillende talen vermeld.

De inleiding (blz. 7-70), van de hand van M., bestaat uit algemene beschouwingen over psn. (verhouding t. o. v. appellativa, naamgeving bij de Romeinen, kerkelijke voorschriften, enz.); over de traditie der naamgeving in verschillende tijden en landen, juridische bepalingen, enz.; over de betekenis van Germ. en vreemde voornamen; allerlei vormen en vormveranderingen, waaronder hypocorisme en movierung; ten slotte over de herkomst der namen uit verscheidene taalgebieden.

Een boekje, zonder enige wetenschappelijke pretentie, vooral bestemd voor de praktijk.

11. NAARDING, J. — De Drenten en hun taal. Terreinverkenningen inzake de dialectgeografie van Drente (Teksten en studiën XI). *Assen*, 1948.

Zie vooral: Friese namen in de oudste Drentse oorkonden (blz. 79-108); De patronymica op *-ing* en in verband daarmee een en ander over Drentse plaatsnamen (blz. 109-29).

12. ROELANDTS, K. — De persoonsnamenstudie in 1947. *Com. Top.* XXII (1948), 247-72.

Dit overzicht bevat 17 nummers, benevens een aantal bijdragen die enig verband houden met de anthroponymie; bovendien wordt hier de anthroponymische bedrijvigheid van verschillende andere landen overzien. Verscheen voor het eerst ook afzonderlijk, met enkele aanvullingen en verbeteringen, in de reeks *Bijlagen* van het Instituut voor Naamkunde, als nr XXVI (*Leuven*, 1948).

13. SIERKSMA, K. — De traditie der voornamen. Zie *Bibl. Psn.* 1947, nr 15.

Rec. GRAFT, C. C. VAN DE. *Ts. v. Gesch.* LX (1947), 417.

14. TAVERNIER-VEREECKEN, C. — Nog over *hebben olla vogala nestas hagunnan hinase hi(c) anda thu* (1). *Com. Top.* XXII (1948), 75-91.

Onder de voorbeelden van vroeg-Mnl. *a* in onbeklemtoonde syllabe en van *e* waar men *ie* zou verwachten, worden ook talrijke persoonsnamen van het Westen (inz. Xe-XIIIe eeuw) vermeld (1).

15. VERSTEGEN, V. — Het cijns- en renteboek van 1503 van de kerk van Lokeren. Een naamkundige studie. *O. K. Waas* LVI (1948/49), 5-72.

Het laatste gedeelte van deze bijdrage (blz. 63-72) handelt over de doop- en familienamen. Wat de mannelijke doopnamen betreft moge o. m. gewezen worden op de vervlaamsing van *Iwein* tot *Ewijn* en de Fra. vormen voor *Karle* (*Saerle* enz.); *Fierren* is echter bij voorkeur af te leiden uit *Olivier*, een naam die trouwens in de lijst voorkomt; vgl. in het Kontichse a^o 1606 *fieren stuyck* = a^o 1611 *Oliucri Stuijck*. Overigens wordt te recht aandacht geschonken aan het verband tussen naamgeving en patroonheilige. Onder de vrouwelijke voornamen vindt men

(1) Over deze vermaarde Onl. zin schreef ook W. KROGMANN: *Altenglisches in einem altniederfränkischen Satz? Niederdt. Jahrb.* LXIX/LXX (1943/47), 138-40.

Intussen werd echter op het IIIe Internationaal Congres voor Toponymie en Anthroponymie (1949) door Dr M. GYSSELING medegedeeld dat het handschrift anders moet gelezen worden.

verschillende *-in(e)*-afleidingen van mansnamen. De familienamen worden vooreerst in een alfabetische lijst opgesteld en vervolgens in de bekende vier categorieën ondergebracht en verklaard; hierop volgen ten slotte enkele „onduidelijke” namen (zie nochtans over *Busteel van Lokeren*: KOCH-GYSSELING, *Bibl. Pln.* 1945/46, nr 39) en dubbelnamen.

In aansluiting met deze studie verschenen aldaar ook enkele aantekeningen van de hand van E. FRAUSSEN, Een merkwaardig document voor onze geschiedenis. *O. K. Waas* LVI (1948/49), 73-80; over de psn. inz. op blz. 77-78.

16. WACHTER, L. DE — Repertorium van de Vlaamse gouwen en gemeenten... zie *Bibl. Pln.* 1948, nr 47.

Zie het algemeen register, verschenen in dl IV, blz. 219-396.

Bijzondere vraagstukken worden behandeld in de volgende, meestal kleinere opstellen van vulgariserende aard:

17. BRIHET, R. — Nog steeds meer over Massemen. *De Gente-naar*, 4-1-1948.

Volkstypen uit Massemen met typische bijnamen.

18. CLAES, A. — De geslachtsnaam Maroy. *Ons Heem* IV (1948/49), 77-78.

Verkeerde interpretatie van het materiaal.

19. COETZEE, A. — Bijname van plekke en hulle bewoners. *Ts. vir volkskunde en volkstaal* IV (1947/48), 91-97.

Over (collectieve) bijnamen van de Engelsen, de Joden, de Kaapse kleurlingen, enz. (1).

20. DAAN, J. C. — Hij zegt wat! Grepen uit de Amsterdamse volkstaal (De wijze Jacob, 13). *Amsterdam*, z. j.

Over Amsterdamse scheld- en bijnamen, blz. 51-56.

21. DRUNEN, H. VAN — De Mosk. *De Speelwagen* III (1948), 115-16.

Bijnamen uit Enkhuizen.

(1) Een aantal anthroponymische bijdragen verschenen ook in andere Zuidafrik. bladen; zie P. J. NIENABER, Bibliografie van tydskrifartikels. *Ts. vir volkskunde en volkstaal* IV (1947/48), 107-08.

22. GOEDE, A. DE — Wolf Redbad. *It Beaken* X (1948), 16-30.

In rechtshistorisch opzicht bet. *wolf* (ook in Ags. en Lat.) „hij die buiten de rechtsorde gestoten was, banneling”. Zie ook de korte nota van H. TSJEPKEMA, Frede as rjochtsoarder. *Ibid.*, 94.

23. GORP, J. VAN — Wisseling en splitsing van familienamen. *De Schakel* II (1947), 100.

24. GOSSES, I. H. — Verspreide geschriften, bezorgd door F. GOSSES en J. F. NIEMEYER. *Groningen*, 1946.

Rec. GESSLER, J. *Louv. Bijdr. Bijblad XXXVIII* (1948), 22-23.

O. m. over de beroepsaanduidingen *hodere*, *kok*, *hauding* (blz. 369-401), vgl. *hangcoc* „beul” (STALLAERT, Gloss.).

25. HALLEMA, A. — Bredase familienamen ... lang voor de invoering van de burgerlijke stand. *Historia* XIII (1948), 138-39.

26. — Mof en Poep. *It Beaken* X (1948), 152-60.

„Volkpsychologische verschillen in de Holl. en Fri. schimpnamen voor Duitsers”.

27. LAMBERMOND, C. H. — Van langs de weg. *De Speelwagen* III (1948), 105-06.

Voor- en familienamen uit Berkhout in Noord-Holland.

28. LAUWERYS, J. — Claes Mathys en Mathys Claes. *HOK* XVI (1948), 94-100.

Een voorbeeld van de naamgeving en het probleem van de vaste familienaam te Hoogstraten in de XVIe eeuw.

29. LINDEMANS, J. -LUL, A. J. VAN — Oude Brabantse geslachten. *E. S.-Br.* XXXI (1948), 230-40.

Over het geslacht *Van den Nieuwenhove*, afkomstig van het *Hof te Nieuwenhove*, te Opwijk. Intussen ook afzonderlijk verschenen in de reeks: Oude Brabantse geslachten, nr 22.

30. M., R. — Dobbet David. *Biek*. XLIX (1948), 191.

Bijnaam van een man die „David David” heette (Ieper).

31. PAssEN, R. VAN — Toponymie en familiekunde: wat betekenen de familienamen „Vertommen” en „van der Tommen”. *De Schakel* II (1947), 11-14.

32. PAUWELS, J. L. — De alfabetische rangschikking der Van-namen. *Leuv. Bijdr.* XXXVIII (1948), 18-48.

Zeer gedocumenteerd betoog, naar aanleiding van P. C. PAARDEKOOPER's mededeling (zie *Bibl. Psn.* 1945, nr 11), om het in België [en Engeland] ingeburgerd alfabetiseringstelsel te handhaven: plaatsing volgens absolute beginletter en behoud van hoofdletter of kleine letter volgens de burgerlijke stand.

33. POHL, J. — Prénoms et opinions. „Napoléon” à Bruxelles et dans l'Empire (1800-1840). *Onomastica* II (1948), 249-56.

S. onderzoekt statistisch het voorkomen van de namen *Napoléon*, *Marie-Louise*, *Guillaume*, *Léopold* te Brussel en in enkele andere gemeenten en vergelijkt de gegevens over de naam *Napoléon* met de resultaten van steekproeven voor enkele Franse centra.

34. POLDERMAN, J. J. — Dubbele namen van Zeeuwen. *Ned. Arch. Genealogie en Heraldiek* VI (1948), 131-33.

Ontstaan van enige dubbele namen door toevoeging van de familienaam der moeder.

35. — Namen vroeger en later in Zuid-Beveland. *Historia* XIII (1948), 63-66.

Betr. de keuze van de voornaam.

36. PRIMS, F. — Familienaam en afkomst. *De Schakel* II (1947), 123-26.

37. — De familie Pels te Antwerpen, in de XVe en de XVIe eeuw. *Commun. Congrès général.* 1948 (1), 9-17.

Evenals b. v. de Kempische fn. *Prims* (< Brugse fam. *Priem*) en de Antw. naam [Anna] *Byns* (dochter van een Vlaming geh. *De Byn*), zou *Pels* een Oostbrab. vorm zijn op -s, nl. = *Van der Paal*. Dit blijkt echter niet uit de medegedeelde genealogische inlichtingen, die evenmin de identiteit *Pels* = *Pals* = *Paals* bevestigen. Een tak van de fam. *Pels* was afkomstig van Goorle (meierij den Bosch) en werd daarom ook *Van Gool* geheten (geen bewijsplaatsen).

(1) „Communications faites au congrès de généalogie scientifique tenu à Anvers le 25 septembre 1948”, uitgegeven door de „Service de centralisation des études généalogiques et démographiques de Belgique, secr. gén. Chaussée de Ninove 124a, Bruxelles”.

38. — Hoe geslachten komen en gaan in grootstadsgemeenschappen. *Commun. Congrès général.* 1948, 35-38.

39. ROARDA, R. S. — Eat oer nammen. *It Beaken* X (1948), 64. Voorbeeld van onvaste fn.

40. SMET, J. DE — Onze familienamen. *'t Beertje, Volksk. almanak voor W.-Vla.* 1949 (Brugge, 1948).

41. SNEYERS, E. — Zonderlinge graphieën in de familienamen. *Ons Heem* IV (1948/49), 84.

Betr. de fn. *Loots*, met o. m. spellingen *Lods*, *Loos*, *Luyts*, te Retie.

42. [STALPAERT, H.] — Doopnamen te Brugge in 1947. *Biek.* XLIX (1948), 49-54.

Evenals de twee vorige jaren (zie *Bibl. Psn.* 1945/46, nr 8 en *Bibl. Psn.* 1947, nr 16), is dit een overzicht van de namen die te Brugge in de loop van één jaar gegeven werden, met statistiek van de voorkeurnamen voor jongens en meisjes. Het materiaal berust niet rechtstreeks op de registers van de burgerlijke stand, maar op de mededelingen verstrekt aan een plaatselijk weekblad.

43. STRUBBE, E. I. — Coornaert, Hoornaert en Cockuyt. *Biek.* XLIX (1948), 169-76.

Boven de mogelijke verklaringen uit het Ndl. verkiest S. in *Coornaert* een oorspr. spotnaam te zien, ontleend aan *Fra. cornard* „hoorndrager”; met meer recht nog kunnen de twee overige familienamen oorspr. deze betekenis hebben gehad.

44. SWAEN, A. E. H. — Enkele opmerkingen naar aanleiding van Boarnster nammen en fannen. *It Beaken* IX (1947), 74-75.

Over fn. *de Wees* en pln. *Waas*; fn. *de Mist*, *Billenkamp*, *Pienbroek*, *Poepjes*, *Slottje*, enz. Bedoelde studie „Oer Boarnster nammen en fannen” verscheen, van de hand van DE ZEE, in *Frysk jierboek* 1946, 233-62.

45. VIS, D. — De Zaanstreek. Een beschrijving van het Zaanse volksleven in zijn historische ontwikkeling (Nederlands volksleven II). *Leiden*, 1948.

Rec. GESSLER, J. *Leuv. Bijdr. Bijblad* XXXVIII (1948), 60.

Over de Zaanse familienamen, op blz. 72-87; ook over de molennamen, bijnamen, enz.

46. W., J. D. — Aloïs : Alwis. *Biek*. XLIX (1948), 88-90.
De naam *Aloysius* wordt afgeleid van de Germ. naam *Alwís* ;
vgl. *Bibl. Psn.* 1947, blz. 260.
47. X. — Van waar komt uw familienaam? *De Zondagochtend*,
21-9-1947.
Over de fn. *Vanderveken*, *Vervecken* te Lichtaart.

Bijdragen over **familiekunde**, waarvoor vaak gelijk-
aardige **bronnen** als voor de anthroponymie dienen te
worden geraadpleegd, zijn :

48. ARNOULD, M. A. — Aux sources de notre démographie
historique : les registres paroissiaux en Belgique. *Bull. de
Statistique* 1948, nr 9.
Over het ontstaan en de ouderdom der parochieregisters,
hun bewaring, de repertoria die hun bestaan vermelden, enz.
49. GORP, J. VAN — Oude families te Kasterlee van vóór 1700.
De Schakel III (1948), 60-62.
50. GROODT, R. DE — Temsche. Aanteekeningen uit het 17de
en 18de eeuwse archief berustende ten gemeentehuize.
O. K.-Waas LV (1947/48), 136-53.
Met namen van baljuws, griffiers, burgemeesters, schepe-
nen, enz.
51. JACQUART, J. — Les familles-souches de Belgique aux
17e et 18e siècles. Arrondissement de Bruxelles.
Rec. L(INDEMANS), *J. E. S.-Br.* XXXI (1948), 334-35.
— Les familles-souches de Belgique aux 17e et 18e siècles.
Arrondissement de Termonde. *Bruxelles*, 1948.
Rec. C(LABOTS), A. *Ons Heem* IV (1948/49), 84.
— Nos vieilles familles flamandes. Les familles-souches de
St.-Trond 1570-1796.
Rec. X. *Land v. Looen* III (1948), 153.
Zie ook *Bibl. Psn.* 1947, blz. 260.
52. JANSSEN, J. E. — Turnhoutse familiekunde. *De Schakel* III
(1948), 38-39.
53. KOLLER, F. — Armorial ancien et moderne du pays de Waes.
Blason III (1948/49), nrs 1-3.

54. KUBBEN, P. — De kalendaria van Groot-Gelmen. *Land
v. Looen* III (1948), 1-8.
Aanteekeningen over en uit de „Liber anniversariorum” van
1461 en die van 1561.
55. LENS, (Dr) — Armorial du duché de Limbourg et des pays
d'Outremeuse. Recueil de notices héraldiques et historiques.
Dison, 1947.
56. LINDEMANS, J. en P. — Het college van Geel en de West-
brabantse studerende jeugd in de 18e eeuw. *E. S.-Br.* XXXI
(1948), 218-25.
Alfabetische lijst van namen, met biografische aantekeningen.
57. LUL, A. VAN — Burgerlijke stand hier en elders. *Ons Heem*
IV (1948/49), 45-50.
58. LUYCKX, TH. — Een klachtenlijst van Brabanders over hun
wederrechtelijke behandeling op Vlaams grondgebied in 1260.
Com. roy. hist., Bull. CXIII (1948), 1-40.
Rec. L(INDEMANS), *J. E. S.-Br.* XXXII (1949), 157.
Bevat een interessante lijst van persoonsnamen.
59. MAIRE, O. LE — Comment découvrir les ancêtres et trouver
leurs armoiries. *Anvers*, 1946.
60. POSTMA, C. — Copy poorterboek der stad Rotterdam
(6 Mei 1699-6 Juni 1715). *Gens nostra* III (1948), passim.
Vermeldt ook talrijke Vlamingen, zie *Ons Heem* IV (1948/49),
81 ; 127.
61. SPILBEECK, A. VAN — Archives générales du Royaume à
Bruxelles. Inventaire des registres paroissiaux et d'état civil
au 30 juin 1947. *De Schakel* II (1947), 74.
62. — Oude parochieregisters op het Rijksarchief te Gent.
De Schakel III (1948), 80-88.
Vgl. *Bibl. Psn.* 1947, blz. 259, betr. gelijkaardige inventaris
voor Antwerpen, verschenen in *De Schakel* II (1947), 38-47.
63. THEYS, C. — Materiaal voor de familiekunde. *E. S.-Br.*
XXXI (1948), 436-39.
Over personen van Strombeek, Wespelaar en omliggende,
Ganshoren en St.-Agatha-Berchem, Leerbeek, Kestergat, uit de
jaren 1720-30. Overigens worden ook elders in hetzelfde tijd-

schrift, in de rubrieken „Tonelen uit het vroegere volksleven” en „Uit oude papieren”, talrijke namen vermeld.

64. THYS, H. — Namenklapper op de weesmeesterskamer der gemeente Schelle 1695-1788. *De Schakel* II (1947), 95-99.

Vervolg van de „Namenklapper op de weesmeesterskamer der gemeente Schelle 1611-1695”, verschenen in *De Schakel* I (1946), 7-8.

In *De Schakel* II (1947), 26-29 publiceerde S. bovendien een lijst van „Borgbrieven uit de schepenprotocollen der gemeente Schelle” uit de periode 1685-1795, bewaard in het Rijksarchief te Antwerpen. Zie *Ons Heem* III (1947), 82 en over borgbrieven in het algemeen : F. J. NOOYENS, *Ons Heem* III (1947), 141-44.

— Namenklapper op de weesmeesterskamer der gemeente Niel. *De Schakel* III (1948), 22-27.

65. TIELEMAN, E. — De afstamming van K. L. Ledeganck. *Ons Heem* IV (1948/49), 13-18 ; 51.

Vervolg van de bijdrage vermeld in *Bibl. Psn.* 1947, blz. 259.

66. VOSS, A. L. HEERMA VAN — Hoe bioefenje wy de genealogy? *It Beaken* IX (1947), 26-32.

Bronnen en praktische raadgevingen.

67. X. — Familiekundige vraagbaak, Kroniek van de familie-kunde, Uit tijdschriften en bladen. *Ons Heem* IV (1948/49).

68. X. — Index der eigennamen. *Land v. Loon* III (1948), 158-64.

Daar de anthroponymie verband houdt met de studie van de **demografie** en het **ambachtswezen**, kan hier nog gewezen worden op de volgende bijdragen :

69. BOUMANS, R. — De demografische evolutie van Antwerpen (XVe-XVIIIe eeuw). *Bull. de Statistique* 1948, nr 11.

70. BOUMANS, R.-CRAEYBECKX, J. — Het bevolkingscijfer van Antwerpen in het derde kwart der XVIe eeuw. *Ts. v. Gesch.* LX (1947), 394-405.

71. DEMEY, J. — Het vraagstuk van de koopman-ondernemer in de Vlaamse draperie. De Ieperse drapiers en „upzetters” in de XIVe eeuw. *Hand. XVIIe Vla. Fil. Congres* [Leuven 1947], 55-57.

Vgl. *Bijdr. Gesch. Ndl.* IV (1949), 1-16.

72. DILLEN, J. G. VAN — De invloed der Zuidnederlandse immigratie op de bloei van Amsterdam in de eerste helft der 17de eeuw. *Hand. XVIIe Vla. Fil. Congres* [Leuven 1947], 77-80.

Verscheen in extenso in *Ts. v. Gesch.* LXI (1948), 1-30.

73. PARMENTIER, R. A. — Documenten betreffende Brugsche steenhouwers uit de 16^e eeuw (Geschiedkundige publicatiën der stad Brugge, III). *Brugge*, 1948.

Rec. V., A. *Biek.* XLIX (1948), 94-95.

74. ROO, R. DE — Ambachten en erfelijkheid te Mechelen. Het probleem der vrijen. *O. K. Mech.* LI (1947), 88-102.

75. STRAETEN, C. VANDER- — Het brouwersambacht van Hasselt. *Limb.* XXVIII (1948), 66-80 ; 81-96 ; 110-20.

76. WERVEKE, H. VAN — De Gentse vleeshouwers onder het Oud Regime. Demografische studie over een gesloten en erfelijk ambachtsgild. *Hand. Mij Gesch. Oudhk.* (Gent) n. r. III (1948), 3-32.

77. — De omvang van de Ieperse lakenproductie in de XIVe eeuw. *Hand. XVIIe Vla. Fil. Congres* [Leuven 1947], 57. Integraal gepubliceerd in *Med. Kon. Vla. Ac., Klasse Lett.* IX (1947).

Vgl. in dit verband een paar bijdragen over schuttersgilden :

78. HAUTE, R. M. VAN DEN — Het Sint-Sebastiaansgild te Schaarbeek. *E. S.-Br.* XXXI (1948), 207-17.

79. JANSSEN, J. E. — De oude schuttersgilden in de Antwerpse Kempen (arr. Turnhout, kantons Brecht, Heist-op-den-Berg, Zandhoven). *Tax.* n. r. XIV (1948), nr I, 3-28 ; nr III, 12-19.

80. MEESTER DE RAVESTEIN, B. DE — De schuttersgilde van Weerde. *E. S.-Br.* XXXI (1948), 251-58.

* * *

Evenals vorig jaar worden thans de ons bekende studien uit de andere taalgebieden overzien, te beginnen met de **Romaanse anthroponymie**.

[Volledigheid is in deze, zowel als in de volgende rubrieken,

natuurlijk uitgesloten. Overigens vestigen wij er de aandacht op dat een volledig en kritisch overzicht van de Waalse anthroponymische studiën te vinden is in de beneden vermelde voortreffelijke jaarlijkse bibliografie van É. LEGROS en de bibliografische lijsten van O. JODOGNE-J. HERBILLON e. a.]

CHESSEX, P. — Origine des noms de personnes. *Fribourg*, 1946.

DAUZAT, A. — Traité d'anthroponymie française. Les noms de famille de France. Zie *Bibl. Psn.* 1945, blz. 184.

Rec. FOURNIER, P. F. *Bibl. école des chartes* CVI (1945/46), 372-73.

ROHLFS, G. *Arch. Stud. neu. Sprachen* CLXXXVI (1949), 169-70.

Zie ook *Bibl. Psn.* 1945/46, blz. 365 (F. LOT); *Bibl. Psn.* 1947, blz. 261; de bijdragen van K. MICHAËLSSON, vermeld in *Bibl. Psn.* 1947, blz. 250-51 en hierbeneden; ook vroeger É. LEGROS, *Com. Top.* XX (1946), 319-21.

JODOGNE, O.-HERBILLON, J.-STÉVART, F. — Bibliographie dialectologique belgo-romane. *Dial. belgo-rom.* VI (1947), 1*-69*.

De anthroponymische studiën worden vermeld op blz. 7*-9* en 33*-35*.

Het voorafgaand uitvoerig overzicht, verschenen in *Dial. belgo-rom.* IV (1940/45) [1947], werd besproken door É. LEGROS in *Com. Top.* XXII (1948), 399-400.

LEBEL, P. — Les noms de personnes... Zie *Bibl. Psn.* 1947, blz. 262.

Rec. ENGELS, J. *Neophilologus* XXXII (1948), 88-89.

ROHLFS, G. *Arch. Stud. neu. Sprachen* CLXXXVI (1949), 174-75.

LEGROS, É. — La philologie wallonne en 1947. *Com. Top.* XXII (1948), 399-471.

De anthroponymische studiën worden besproken op blz. 443-46.

MARTEL, J. — Coup d'œil sur la toponymie et l'anthroponymie du Pas-de-Calais. *Revue du Nord* XXX (1948), 254-63.

Overzicht van de naamkundige publicaties en van de bereikte resultaten.

POINSOT, M. C. — Les prénoms. *Paris*, 1947.

Bizondere vraagstukken worden behandeld in de volgende bijdragen :

BALLE, A. — Prénoms curieux de Froidchapelle. *Dial. belgo-rom.* VI (1947), 179-80.

Lijst van zulke voornamen, aan de hand van parochieregisters en burgerlijke stand vóór het jaar 1870.

Vgl. *Bibl. Psn.* 1947, blz. 262 n. 1.

— Toponymie et anthroponymie. *Le Gaulois*, 22 mars 1947.

BERTHAUD, P. L. — Surnoms bas-médoquins des XVIIe et XVIIIe siècles. *Onomastica* II (1948), 247-48.

BERTOLDI, V. — Onomastica iberica e matriarcato mediterraneo. Immagini d'animali in denominazioni iberiche o ibero-aquitane di divinità, di persone e di località. *Revista portug. de filol.* II (1948), 1-15.

DAUVERGNE, R. — Les surnoms militaires en France au XVIIIe siècle. *Onomastica* II (1948), 237-45.

Tekst van de lezing, vermeld in *Bibl. Psn.* 1947, blz. 249.

DELATTE, I. — L'histoire des familles dans la province de Liège depuis le XVe siècle. *Bull. Le Vieux-Liège* 1947, n° 75, 237-43.

DOPPAGNE, A. — Enquête sur le gentilé et le blason populaire des communes wallonnes. *Dial. belgo-rom.* VI (1947), 159-76.

DOPPAGNE, A.-ESNAULT, G.-ROLLET, H.-PRÊCHEUR, M. — Les surnoms des Allemands pendant et après l'occupation. *Franç. mod.* XVI (1948), 281-85.

GOURVIL, F. — Prénoms bretons d'autrefois. *Nouvelle revue de Bretagne* 1947, 391-93; 1948, 49-52.

- GOURVIL, F. - DUPOUY, A. — Sur „l'origine étrangère de groupes ethniques bretons”. *Nouvelle revue de Bretagne* 1948, 445-54.
- HENRY, A. — Anthroponymes nivellois du XIIIe siècle. *Dial. belgo-rom.* VI (1947), 145-58.
- HERBILLON, J. — Prénoms archaïques VI-VII. *Bull. Le Vieux-Liège* 1947, n° 74, 233-36; n° 75, 249-53.
„Dérivés en -oûle; liste de prénoms de la basse vallée du Geer”.
Vgl. *Bibl. Psn.* 1947, blz. 263.
- LECHANTEUR, F. — Noms de famille normands formés sur un prénom féminin. Zie *Bibl. Psn.* 1947, blz. 263.
Rec. X. *La Semaine religieuse* (Coutances) [zie *Onomastica* II (1948), 296].
- ROHLFS, G. *Arch. Stud. neu. Sprachen* CLXXXVI (1949), 175.
- L(EGROS), É. — Les maladies portant le nom du saint guérisseur. *Enq. musée vie wall.* XXV (1948), 90-119.
- LE PESANT, M. — „Anonyme”, le nom de baptême de Figaro. *Onomastica* II (1948), 225-36.
- MARTIN, L. — Pseudonymes de résistants du Haut-Jura. *Onomastica* II (1948), 257-58.
- MICHAËLSSON, K. — Franska öknamn som familjenamn. *LMS årsredogörelse* 1947, overdruk blz. 1-16.
Over Fra. bijnamen of familienamen als *Fauvel, Car-en-cosse* (vgl. *Bibl. Psn.* 1943, blz. 282), *Mouton, Lachèvre, Chapon, Le coq, de Cournouaille* (soms = *Cornu*), *Lombart, Prentout, Cornet, froide biere, Quidort*, enz.
S. waarschuwt nogmaals tegen overhaaste verklaring van dergelijke namen (1).
- MILANO, E. — I patronimici. *Lingua nostra* VIII (1947), 113-17.
Rec. ROHLFS, G. *Arch. Stud. neu. Sprachen* CLXXXVI (1949), 189.
Over afleidingen van plaatsnamen („aggettivi gentilizi” of inwonersnamen).

(1) Een volledige lijst van de studiën, gedurende de jaren 1946-48 geschreven door Zweedse romanisten, werd samengesteld door O. VON FEILITZEN: *Bibliography of Swedish works on English, German, and Romance philology, 1946-48. Studier i mod. språkvet.* XVII (1949), 227-46.

- MONTENEGRO DUQUE, A. — Estudio sobre el vocalismo mediterráneo. *Ampurias* IX/X (1948), 171-211.
Inzonderheid aan de hand van persoonsnamen.
- MUSSET, L. — Les surnoms normands en -man. *Etudes germaniques* 1947, 133-43.
Rec. L(ECHANTEUR), F. *Onomastica* II (1948), 295.
Bestudeert een vijftiental bijnamen van het type *Floteman, Dodeman, Godeman* die zouden opklimmen tot de Wikingtijd.
Zie ook F. L(ECHANTEUR), *Noms normands en -man. Onomastica* II (1948), 246.
- PIEL, J. M. — Nomes de „possessores” latino-cristãos na toponímia asturo-galego-portuguesa (Separ. de *Biblos* XXIII). *Coimbra*, 1948 (184 blz.).
- PIRON, M. — Les types populaires wallons. *Enq. musée vie wall.* XXV (1948), 81-89.
- POTTIER, B. — Toponymie et anthroponymie hispano-portugaises. *Onomastica* II (1948), 285-86.
Bibliografische lijst.
- ROLAND, J. — Prénoms familiers et sobriquets gerpinnois. *Miscell. Gessler*, 1061-65 (1).

* * *

Op het stuk van de Engelse en Amerikaanse anthroponymie kunnen wij de volgende algemene bijdragen vermelden:

- BLACK, G. F. — Surnames of Scotland. *New York*, 1946.
- EKWALL, E. — Early London personal names. Zie *Bibl. Psn.* 1947, blz. 265.
Rec. BRUNNER, K. *Erasmus* II (1948/49), 280-83.
PRINS, A. A. *Museum* LIII (1948), 111-12.

(1) Zie terloops, over Spaanse psn. van Arabische oorsprong: WIJKE, H. L. A. VAN — Het Arabische element in de Spaanse taal. *Hand. XVIIe Vla. Fil. Congres* [Leuven 1947], 126-30.

— Variation in surnames in medieval London. *Zie Bibl. Psn.* 1947, blz. 267.

Rec. MOSSÉ, F. *Onomastica* II (1948), 299.

PRINS, A. A. *Museum* LIII (1948), 111-12 (1).

KOLATCH, A. J. — These are the names. *New York*, 1948.

MC NALLIE, R. — Complete index to more than 10.000 personal names mentioned in Andrew W. Young's History of Chautauqua county, N. Y. *Buffalo* (N. Y.), 1948.

MENCKEN, H. L. — The American language. An inquiry into the development of English in the United States. *New York*, 1947⁴; Supplement II. *New York*, 1948.

Zie hfdst. X : Proper names in America, inz. 1. Surnames en 2. Given-names = voornamen, blz. 474-505 en 505-25; suppl. II, blz. 396-461 en 462-525.

De talrijke besproken namen werden insgelijks opgenomen in de algemene „List of words and phrases” (blz. 699-769; suppl. II, 787-890), waaraan bovendien een [systematische] index werd toegevoegd (blz. i-xxix; suppl. II, blz. i-xliii), die even nuttig is voor de gebruiker.

Een werk dat ruimschoots de aandacht verdient!

STEWART, G. R. — Men's names in Plymouth and Massachusetts in the seventeenth century. *Berkeley* (Calif.), 1948.

THOMSON, C. C. — Names for every child. *London*, 1948.

WEEKLEY, E. — Jack and Jill. *London*, 1948².

X. — Over 2000 Christian names and their meanings. *Melbourne*, 1947.

(1) Voor de studiën, welke gedurende de jaren 1946-48 door Zweedse anglisten werden gepubliceerd, raadplege men bovendien de bibliografische lijst van O. VON FEILTZEN, hierboven vermeld op blz. 378, n. 1.

Over bijzondere vraagstukken handelen :

ARNGART, O. — Some aspects of the relation between the English and the Danish element in the Danelaw. *Studia neophil.* XX (1947/48), 73-87.

Vooral betr. het probleem van Skand. psn. in Engeland.

DUNLAP, A. R. - WESLAGER, C. A. — Trends in the naming of tri-racial mixed-blood groups in the eastern United States. *American Speech* XXII (1947), 81-87.

HORN, W. — Der Name Shakespeare. *Arch. Stud. neu. Sprachen* CLXXXV (1948), 26-35.

Spelling, uitspraak en oorsprong van de naam („Schüttelspeer”), alsmede enkele beschouwingen over de zgn. „Imperativ-namen”.

Vgl. inz. de studie van J. Hoops, vermeld in *Bibl. Psn.* 1943, blz. 282.

JOHNSON, D. D. — Names. *West Virginia Univ. Bulletin : Philological Papers* V (1947), 82-91.

JONES, CH. — Saints' lives and chronicles in early England. *New York*, 1947.

Rec. CLERCQ, C. DE. *Rev. phil.* XXVI (1948), 1262.

JOSLING, J. F. — Change of name. *London*, 1948².

MENCKEN, H. L. — Names for Americans. *American Speech* XXII (1947), 241-56.

Over verschillende benamingen om de Amerikaan of de bewoner van bepaalde Amer. staten aan te duiden.

PYLES, TH. — Onomastic individualism in Oklahoma. *American Speech* XXII (1947), 257-64.

Over ongewone voornamen („made-up” names of „fancy” names).

YODER, D. H. — Dutchified surnames. Allentown (Pa.) *Morning Call*, Sept. 21, 1946.

Vgl. voormelde studie van H. L. MENCKEN, *The Amer. lang.*, suppl. II, 410-11.

Wat de studie van de **Duitse** persoonsnamen betreft, werden bij het excerpingswerk slechts een drietal bijdragen aangetroffen (1), nl. :

GYSSELING, M. — Altdeutsches in nordfranzösischen Bibliotheken. *Scriptorium* II (1948), 59-62.

Diplomatische uitgave van 3 tot dusver onbekende of onnauwkeurig uitgegeven documenten, nl. 2 lijsten van Ohd. glossen en het X^e-eeuws origineel necrologium van Korvey, dat 144 namen van abten en monniken bevat en een zeer belangrijke bron is voor de Ondd. anthroponymie.

Over deze en andere ontdekkingen hield S. een lezing op het XVIIe Vla. Fil. Congres [Leuven 1947]; zie *Bibl. Pln.* 1947, blz. 174 n. 1 en de *Handelingen* van dit Congres, blz. 164-66.

LINNARTZ, K. — Unsere Familiennamen aus deutschen und fremden Vornamen im A-bc erklärt. *Bonn-Berlin*, 1944².

Rec. MELCHERS, P. *Rhein. Viert.* XIII (1948), 267-68.

STOLTZE, F. — Altfrankfurter Spitz- und Schimpfnamen aus dem Altfrankfurter Stadt- und Landkalender auf das Jahr 1891, eingeleitet, erläutert u. hrsg. von H. L. RAUH (Sondergabe des Frankf. Vereins f. Gesch. u. Landeskunde, hrsg. von H. GERBER u. H. BOELCKER). *Frankfurt a/M*, 1941.

Rec. GRAFT, C. C. VAN DE. *Ts. v. Gesch.* LX (1947), 418.

In dit verband mogen ook een paar opstellen betreffende Luxemburg en Oost-België aangehaald worden :

DUCHSCHER, M. — Haus- und Vornamen in Wecker. *Vierteljahrsblätter* VII, Heft 25 (1948), 53.

(1) De Zweedse publicaties op het gebied van de Duitse filologie werden, voor de jaren 1946-48, in lijst gebracht door O. VON FEILITZEN; zie hierboven, blz. 378, n. 1.

PLATZ, E. — Remarques sur quelques noms de personnes luxembourgeois. *Onomastica* II (1948), 89-94.

Bespreekt Middeleeuws-Luks. varianten van verschillende psn., o. m. *Hugo* en *Hugwart*, *Wiker*, *Wiricus*, *Adalbero*, *Sigfrid*, *Theodorich*, *Heinrich*, *Fredericus*, *Gotfrit*, *Wilhelmus*, *Radwulf*, *Walterus*, *Jutta* = *Judith*, *Marguerite*, *Johannes*, *Hilger*, *Jakob*, *Nicolas*, *Arnoldus*, *Robert*, *Petrus*, *Mathaeus* en *Mathias*, *Elter* (< pln.), *Bartholomaeus*; handelt voorts over het eerste voorkomen van kristelijke namen, beroepsnamen, achternamen, enz.

[De opgave in *Bibl. Psn.* 1947, blz. 251 geschiedde volgens de samenvatting in het Programmaboekje IIe Intern. Congres, blz. 18, die blijkbaar afwijkt van de hier besproken bijdrage.]

WILLEMS, B. — Zwei Feuerstättenverzeichnisse des Hofes Bütgenbach (1624 und 1656). *Ostbelgische Chronik* I (1948), 70-92.

— Die Schöffenliste des Bütgenbacher Gerichtes (1599-1795). *Ostbelgische Chronik* I (1948), 92-95.

* * *

In de **Skandinavische landen** verschenen ook dit jaar (1) enkele merkwaardige algemene bijdragen en een paar studiën over speciale onderwerpen :

HARDING, E. — Om nord.-isl. *ólafr* : *óleifr* och några andra namnbildningar. *Arkiv f. nord. filol.* LXIII (1948), 204-10.

N. a. v. Nordisk Kultur VII (zie beneden, A. JANZÉN), betr. psn. met Oudnoordse *ai* en het probleem van de betoning.

HORNBY, R. — Navnebog. Vore Fornavne, hvorfra de stammer og hvad de betyder. *København*, 1948³.

Derde, onveranderde druk van het boekje vermeld in *Bibl. Psn.* 1942, blz. 477 (de 2e druk versch. 1945). Het is een lijst

(1) Voor Skandinavische naamkundige publicaties uit de jaren 1944-46 raadplege men bovendien :

NORLIND, W. — Bibliografi för 1944, 1945 och 1946. *Arkiv f. nord. filol.* LXIII (1948), 267-304, inz. blz. 284-88.

van 600 autochthone en vreemde voornamen, gangbaar in Denemarken, met eenvoudige vermelding van herkomst (taalgebied) en betekenis, bestemd voor praktisch gebruik bij de keuze van een naam (16 blz.). Geeft ook korte bibliografie en beknopte inleiding.

— Visse præfikser og suffikser i nordiske personnavne. *Namn och bygd XXXVI* (1948), 34-50.

Behandelt psn. met prefiksen *e-* „altijd”, *af-* „te” (pejorativum), *u(n)-* „on-” (privativum); mann. hypocoristica op *-i* en vrouw. op *-a*; diminutiva op *-si* en *-(i)ka/-i)ki*; psn. op *-ing*, *-ung* en *-ling*.

JANZÉN, A. - e. a. — Personnamn (Nordisk kultur VII). *Stockholm*, 1947; *København-Oslo*, 1948.

Rec. MODÉER, I. *Namn och bygd XXXVI* (1948), 179-87.

LJUNGGREN, K. G. *Arkiv f. nord. filol.* LXIII (1948), 263-64.

Dit werk, reeds aangekondigd in *Bibl. Psn.* 1947, blz. 268 n. 1, werd tot stand gebracht door de samenwerking van verschillende geleerden en bestaat uit de volgende delen: 1° een overzicht van de oudste Skand. psn., door I. LINDQUIST (blz. 5-21), waarin vooral het anthroponymisch materiaal uit de oudste Skand. runeninschriften op zeer persoonlijke wijze wordt behandeld; 2° de Oudwestnoordse (= On. en Oijsl.) psn., door A. JANZÉN (blz. 22-186); 3° de Deense voornamen uit de Middeleeuwen, door R. HORNBY (blz. 187-234); 4° de Oudzweedse psn., door A. JANZÉN (blz. 235-68); 5° de Skand. bijnamen uit de Wiking-tijd en de Middeleeuwen, door S. EKBO (blz. 269-84). Vooraf gaat een beknopte inleiding, door A. JANZÉN (blz. 1-4) en aan het einde vindt men alfabetische registers van de besproken namen (blz. 285-328) — ook verschillende kontinentaal-Germ. en Eng., enkele Rom., Gri., Kelt., Slav., Oind. en Hebreeuwse psn. — benevens een vrij algemene bibliografische lijst (blz. 329-42).

Vooraf de Own. en de oude De. psn. (resp. 2° en 3° gedeelte) konden op grondige wijze bestudeerd worden. Het gedeelte betr. de Own. psn. handelt inz. over naamgeving, vorming en betekenis van de autochthone en vreemde namen of bestanddelen, en geeft in fine (blz. 144-86) overvloedige bibliografische aantekeningen met eventueel discussie van afwijkende verkla-

ringen. In de bijdrage van HORNBY wordt het materiaal — behoudens de hypocoristica, diminutiva en de vreemde namen — volgens de verschillende semantische categorieën onderzocht. Dit geldt insgelijks voor de studie van de Ozw. psn., waar de vreemde namen echter buiten beschouwing werden gelaten. Voor de (moderne) familienamen werd geen bijdrage voorzien.

Een voortreffelijk werk, dat de oudste en middeleeuwse namenschat van Skandinavië overziet en op een voor het buitenland voorbeeldige wijze de stand van het anthroponymisch onderzoek tot op dit ogenblik bepaalt, rekening houdend met het toponymisch materiaal.

Voor nadere inlichtingen worde de belangstellende naamkundige verwezen naar de in *Rev. phil.* te verschijnen bespreking.

KNUDSEN, G. - - (†) KRISTENSEN, M. - - HORNBY, R. — Danmarks gamle Personnavne I. Fornavne, H. 11. *København*, 1948.

Rec. LJUNGGREN, K. G. *Arkiv f. nord. filol.* LXIII (1948), 263.

Vervolg en slot van het groot woordenboek over de oude Deense voornamen, reeds besproken in *Bibl. Psn.* 1947, blz. 270-71.

Intussen verschenen ook, in 1949, de eerste twee afleveringen van het tweede deel over de middeleeuwse bij- en familienamen.

Wat inz. de Skand. voornamen betreft, moge ook verwezen worden naar de beknopte etymologische verklaringen in: Svensk uppslagsbok, 2^e uitg. (*Malmö*, 1947 vlg.), waarover meer inlichtingen in *Bibl. Pln.* 1948, blz. 330.

Bovendien vestigen wij de aandacht op F. HOLTHAUSEN's etymologisch woordenboek, waarin blijkens de titel ook „eigenamen” worden behandeld:

HOLTHAUSEN, F. — Vergleichendes und etymologisches Wörterbuch des Altwestnordischen, Altnorwegisch-isländischen einschliesslich der Lehn- und Fremdwörter sowie der Eigenamen. *Göttingen*, 1948, 168 blz.

* * *

Ten slotte wensen wij de aandacht te vestigen op twee

onderzoekingen, waardoor bepaalde aspecten van de naamgeving in de Oudheid op duidelijke wijze worden belicht :

BONFANTE, G. — The origin of the Latin name-system. *Mél. Marouzeau*, 43-59.

Over het probleem van het Lat. drie- en tweenamensysteem. Dit laatste is volgens S. van Osko-Umbr. oorsprong. „The Latins originally used only one name”.

PULGRAM, E. — Indo-European personal names. *Language* XXIII (1947), 189-206 (1).

Rec. LEJEUNE, M. *Onomastica* II (1948), 287.

Door onderlinge vergelijking van verschillende anthroponymische studiën over de meeste Idg. en enkele Semiet. taalgebieden komt S. tot het besluit, dat de sinds FICK-BECHTEL verspreide opvatting betr. het Idg. namensysteem (primordialiteit van „Vollnamen” of dithematische psn.) berust op een verkeerde interpretatie van het beschikbaar materiaal, waarbij vooral het sociaal aspect van de naamgeving en het eenzijdig karakter van de historische overlevering ten onrechte buiten beschouwing zijn gebleven.

Dergelijke kritiek werd reeds meermaals naar voren gebracht en is voorzeker gerechtvaardigd. Maar de bewijsvoering is niet concreet genoeg om ons noodzakelijk van het omgekeerde (primordialiteit van simplicia of enkelvoudige appellativa) te overtuigen. Niets belet ons b. v. te aanvaarden dat beide categorieën van in den beginne naast elkaar hebben bestaan.

Belangrijke recente en vroegere studiën over Illyrische persoonsnamen, van de hand van H. KRAHE, worden vermeld in *Bibl. Pln.* 1948, blz. 312-13.

Over andere aspecten van de naamgeving, onder verschillende volkeren en in zeer verschillende tijden, ver-

(1) In *Bibl. Psn.* 1947, blz. 272 werd bij vergissing een andere paginering aangegeven.

schenen nog enkele kleinere opstellen, die insgelijks de anthroponymist kunnen interesseren :

CERULLI, E. — Les noms personnels en somali. *Onomastica* II (1948), 139-42.

EMENEAU, M. B. — Taboos on animal names. *Language* XXIV (1948), 56-63.

Speciaal over de Idg. namen voor de beer ; het verschijnsel wordt verklaard door „a religious attitude”.

GALAND L. — Baquates et BarghawâTa. *Onomastica* II (1948), 133-34.

Namen van Noordafrikaanse volkeren.

GANAY, S. DE — Toponymie et anthroponymie de l'Afrique noire. *Onomastica* II (1948), 143-46.

MALONE, K. — The name of the Wends. *Modern Language Notes* LXII (1947), 556-57.

MILLON, G. — Utilisation des statistiques dans l'étude des noms propres de personnes. *Onomastica* II (1948), 135-38.

Betr. Aramese psn. (Palmyra).

NESTE, M. VAN — Persoonsnamen bij de Alur in Belgisch-Kongo. *Kongo-Overzee* XIV (1948), 129-43 ; 193-212.

SCHNEIDER, N. — Doppelt theophore Personennamen der Ur III-Urkunden. *Muséon* LXI (1948), 31-36.

Vervolg van een studie over Akkadische theofore psn., waarvan de eerste reeks verscheen in *Muséon* LIX (1946), 47 vlg.

TRÁVÍŇČEK, F. — Mluvnické spisovné češtiny, část I. Praha, 1948.

Tsjechische grammatika (woordvorming), met hoofdstuk over de hypocoristica (blz. 247-53), de voornamen (blz. 253-58) en familienamen (blz. 258-64) [volgens M. VEJ, *Onomastica* II (1948), 289].

NASCHRIFT. — Gelet op de steeds groter wordende moeilijkheden die aan de wetenschappelijke informatie worden gesteld, is de steller van het bovenstaande overzicht zo vrij de lezers dringend om toezending te verzoeken van alle bijdragen over persoonsnamenstudie, niet het minst van die welke in plaatselijke of gewestelijke tijdschriften, in dag- en weekbladen, enz. mochten verschijnen.

Adres : Prof. dr H. J. VAN DE WIJER, directeur van het Instituut voor Naamkunde, E. van Evenstraat 10^{IV}, Leuven.

COMMISSION ROYALE DE TOPONYMIE ET DE DIALECTOLOGIE

PUBLICATIONS :

A. — Bulletin I-XXIII (1927-1949)

V. p. 2 de la couverture.

B. — Mémoires de la Commission Royale de Toponymie et de Dialectologie (Section Wallonne).

- N° 1. *Toponymie de Jalhay*, par JULES FELLER.
Belgique 50 fr. ; étranger 60 fr.
N° 2. *Toponymie de Vottem et de Rocour-lez-Liège*, par EDGARD RENARD.
Belgique 25 fr. ; étranger 35 fr.
N° 3. *Enquête dialectale sur la toponymie wallonne*, par JEAN HAUST.
Belgique 30 fr. ; étranger 40 fr.
N° 4. *La frontière des dialectes romans en Belgique*, par ÉLISÉE LEGROS.
Belgique 60 fr. ; étranger 70 fr.
N° 5. *Lezique du parler de Jamioulx*, par WILLY BAL.
Belgique 150 fr. ; étranger 165 fr.

C. — Werken uitgegeven door de Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie (Vlaamse Afdeling).

- N^r 1. *Bijdrage tot de Kennis van het Zuidwestbrabantsch in de XIIIe en XIVe eeuw*, door A. VAN LOEY.
België 50 fr. ; Buitenland 60 fr.
N^r 2. *Bijdrage tot de Kennis van het Geslacht der Substantieven in Zuid-Nederland*, door J. L. PAUWELS.
België 50 fr. ; Buitenland 60 fr.
N^r 3. *Toponymie van Noorderwijk*, door J. HELSEN.
België 75 fr. ; Buitenland 90 fr.
N^r 4. *Syntaxis van het Aalsters dialect*, door FR. VANACKER.
België 60 fr. ; Buitenland 70 fr.

Ces publications doivent être commandées au Ministère de l'Instruction publique, Comptabilité générale, Vente de Publications, Résidence Palace 155, rue de la Loi, à Bruxelles (Compte chèques postaux n° 93.72).

LEUVENSE BIJDRAGEN

Tijdschrift voor Moderne Philologie

opgericht door Ph. COLINET en L. GOEMANS

uitgegeven door

L. GROOTAERS

met medewerking van

A. CARNOY, J. VAN DE WIJER, H. DE VOCHT, J. GESSLER, P. SOBRY,
E. ROMBAUTS, J. VANDERHEYDEN, J. L. PAUWELS, H. DRAYE
en G. SCHEURWEGHS.

— 1949 —

XXXIXe Jaargang

Vraag proefnummers bij de Redactie.

Redactie en Administratie :
Naamse Steenweg, 162
HEVERLEE bij LEUVEN

Verkoop buiten België :
MARTINUS NIJHOFF
's-GRAVENHAGE